

PYÖREÄN PÖYDÄN Keskustelu Lemmikieläinten Jalostuksesta ja Hyvinvoinnista

Aika: tiistai 28.11.2023 klo 12:30 - 15:30

Paikka: Keskuskirjasto Oodi, Helsinki

Osallistujat

Erityisasiantuntija Tiina Pullola, Maa- ja metsätalousministeriö (alustaja)

Tutkija, MMT Riitta Kempe, Luonnonvarakeskus (alustaja)

Jalostusasiainmies, MMT Katariina Mäki (alustaja)

ELL Julia Haukilintu, Eläinklinikka AlmaVet (alustaja)

Johtava asiantuntija Satu Raussi, Eläinten hyvinvointikeskus

Erityisasiantuntija Tiina Kauppinen, Eläinten hyvinvointikeskus

Läänineläinlääkäri Taina Kingelin, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto

Läänineläinlääkäri Hanna Kukkola, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto

Rikosylikomisario Anne Hietala, Helsingin poliisilaitos

Toiminnanjohtaja Kati White, SEY Suomen eläinsuojelu ry

Jalostustieteellisen toimikunnan puheenjohtaja Kirsi Sainio, Suomen Kennelliitto ry

Jalostustieteellisen toimikunnan esittelijä Kaisa Metteri-Gold, Suomen Kennelliitto ry

Rotukirjaaja Katja Kinnunen, Suomen Kissaliitto ry

Hallituksen jäsen Katariina Rautiala, Suomen Koirankasvattajat SuKoKa ry

Puheenjohtaja Satu Ylä-Mononen, Ulkomuototuomarit ry

Hallituksen jäsen, eläinlääkäri Laura Ölander, Suomen valvontaeläinlääkäriliitto ry

FT, dosentti Katriina Tiira smartDOG / Helsingin yliopisto

Eläinlääkäri Juha Kallio, SEP-Säätiö sr.

Eläinsuojeluasiainmiehen toimisto

Eläinsuojeluasiainmies Saara Kupsala (puheenjohtaja)

Asiantuntija Marianna Norring

Korkeakouluharjoittelija Krista Koppelomäki

Alkusanat, eläinsuojeluasiainmies Saara Kupsala

Lainsäädännön asettama toimintaympäristö eläinten jalostuksen kohdalla on muuttumassa: eläinten hyvinvointilaissa asetetaan nykyistä tarkemmat säännökset jalostukselle. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriö valmistelee valtioneuvoston asetuksen eläinten jalostuksessa. Jo nykyisessä eläinsuojelulaissa on kielletty jalostus, joka voi aiheuttaa kärsimystä tai merkittävää haittaa eläimen terveydelle tai hyvinvoinnille. Pykälä on kuitenkin jäänyt nk. kuolleeksi kirjaimeksi, eikä jalostuksen ongelmiin ole juuri puututtu viranomaistoiminnassa.

Toiveena onkin, että uusi lainsäädäntö ohjaa ehkäisemään ja vähentämään jalostuksen aiheuttamia haittoja eläinten hyvinvoinnille sekä tuo viranomaisille konkreettisempia välineitä puuttua merkittävää hyvinvointihaittaa aiheuttavaan jalostukseen.

Keskustelun tarkoituksena on tuoda yhteen alan toimijoita hahmottelemaan tilannekuvaa ja suuntaviivoja koskien uuden eläinten hyvinvointilain mukaista lemmikkieläinten jalostusta. Eläinten hyvinvointilaki muuttaa tilannetta. Tarvitaan lisää tiedonvaihtoa toimijoiden välillä siitä, miten tilanne on muuttumassa ja miten lainsäädännön uusia vaatimuksia käytännössä toteutetaan, miten esimerkiksi tietoisuutta aiheesta voisi lisätä sekä miten yhteistyötoimintaa kentällä vahvistaa.

Alustukset

Eläinten hyvinvointilain jalostussäännös, eläinlääkäreiden ilmoitusvelvollisuus ja valtioneuvoston asetus eläinjalostuksesta – erityisasiantuntija Tiina Pullola, maa- ja metsätalousministeriö

Uusi eläinten hyvinvointilaki kumoaa nykyisen eläinsuojelulain ja -asetuksen sekä tyypistettyjä koiria koskevan näyttely- ja kilpailukieltoasetuksen. Eläinten hyvinvointilain mukaan jalostuksessa tulee pyrkiä elinvoimaisten, toimintakykyisten ja terveiden eläinten tuottamiseen. Säännökset koskevat kaikkea ihmisen hallinnassa olevien eläinten lisääntymistä. Eläimellä pitää olla riittävä fyysinen ja henkinen toimintakyky. Jalostukseen ei saa käyttää yhdistelmää, josta todennäköisesti aiheutuu jälkeläisille merkittävää hyvinvointihaittaa. Esimerkiksi jälkeläisellä ei saisi olla perinnöllisiä vikoja, jotka estävät lajityypillisen liikkumisen tai joiden korjaaminen vaatii kirurgiaa tai jatkuvaa lääkitsemistä.

Jalostukseen ei myöskään saa käyttää eläintä, joka ei pysty lisääntymään luonnollisesti tai eläintä, jolle lisääntymisestä aiheutuu merkittävää hyvinvointihaittaa. Naarasta ei esimerkiksi saa pennuttaa liian usein tai liian nuorena tai vanhana.

Eläinlääkäreille tulee ilmoitusvelvollisuus sellaisista koirien ja kissojen perinnöllisistä vioista ja sairauksista, joista aiheutuu jalostusrajoitus. Ilmoitukset tullaan tekemään Ruokaviraston ylläpitämään koira- ja kissarekisteriin. Jalostusta koskevan valtioneuvoston asetuksen on määrä valmistua vuonna 2024. Asetuksella säädetään tarkemmin niistä ääripiirteistä, sairauksista ja vioista, jotka estävät eläimen käytön jalostukseen. Asetuksessa myös määritellään viat ja

sairaudet, joista eläinlääkärin on tehtävä ilmoitus koirarekisteriin. Lisäksi voidaan säätää esimerkiksi jalostuseläinten ikärajoista, sukusiitoksen kiellosta ja sallittujen keisarinleikkausten määrästä. Alussa asetus keskittyy koiriin ja turkiseläimiin, koska niistä on eniten tutkimustietoa.

Eläinjalostukseen liittyvän eläinsuojelulainsäädännön toimeenpanon tehostaminen: koiranjalostuksen ongelmat ja valvontakriteerit – tutkija, MMT Riitta Kempe ja jalostusasiiantuntija, MMT Katariina Mäki, Luonnonvarakeskus

Luonnonvarakeskus on tehnyt kaksi selvitystä koirien jalostuksen aikaansaamista ongelmista. Selvityksissä ehdotetaan terveystutkimuksia jalostuskoirille ennen astutusta, jos perinnöllistä sairautta esiintyy rodussa. Tunnistusmerkintä ja koirarekisteri ovat avainasemassa, jotta eläimet ovat tunnistettavissa yksilöllisesti. Periytyvien ongelmien riskiä voidaan arvioida koiran ja sen lähisuvun genotyypistä. Valvontakriteerit koskevat kaikkia koiria rodusta riippumatta, myös monirotuksia koiria.

Viat ja sairaudet luokitellaan asteikoilla, jotta lievävikaisia voidaan käyttää jalostukseen, jos toinen osapuoli on terve. Siirtymäaikoja voidaan käyttää, jotta edistymistä voidaan tarkastella ja myöhemmin valita yhä terveempiä koiria sukua jatkamaan.

Jalostukseen ei tulisi käyttää koiria, joille on tehty kirurginen toimenpide rakenteellisen vian korjaamiseksi, ennaltaehkäisemiseksi tai joilla on todettu tarve kirurgiseen korjaustoimeenpiteeseen. Jalostukseen ei myös saa käyttää koiraa, joilla on pysyvä tai toistuva lääkitys tai siihen verrattava erikoisruokavalio perinnöllisen sairauden, vian tai käyttäytymishäiriön vuoksi tai jolla on todettu autoimmuunitauti. Sukusiitosongelman ja geneettisen muuntelun puutetta puretaan vain rodun tai kannan ulkopuolisten yksilöiden käytöllä.

Lyhytkalloisten kallonrakennetta tervehdytetään kuonon suhteellista pituutta tarkastelemalla. Kuonon suhteelliselle pituudelle ei määritellä jalostuskieltoa siirtymäkaudella, mutta kuonon ollessa alle kolmasosan kallon pituudesta tulee osoittaa, että koira selviytyy rasisitustestistä, sillä on terveet silmänympäryskudokset, suu, hampaisto ja iho. Tuki- ja liikuntaelinvaivoja tulee ehkäistä jalostuksen avulla. Lyhytraajaisuus johtaa kivuliaisiin liitännäissairauksiin, jotka voidaan selvittää geenitesteillä ja selkäkuvilla. Suun ja hampaiston ongelmat ovat pahimpia pienillä ja pallopäisillä koirilla. Pododermatiitti on kivulias tassunpohjien vaiva, joka liittyy atopiaan ja virheelliseen rakenteeseen ja on perinnöllinen. Jalostusvalinnoilla on pyrittävä ehkäisemään myös käyttäytymishäiriöiden ja pelokkuuden esiintymistä.

Kissojen hyvinvointi ja jalostuksen ongelmat – ELL Julia Haukilintu, Eläinklinikka AlmaVet

Selkeimpiä kissan jalostuksen aikaansaamia ongelmia ovat lyhytkalloiset ja luppakorvaiset rodut sekä muut luusto-ongelmaiset rodut. Kissojen jalostus on painottunut ulkonäköön, sillä kissoilla ei ole erillisiä käyttötarkoituksia vastaavalla tavalla kuin koirilla.

Monella rodulla kallot lyhenevät. Lyhytkalloisuus pienentää hengitysteitä ja sieraimia, minkä seurauksena kissoilla ilmenee hengitysvaikeuksia, kuorsausta ja uniapneaa. Lisäksi lyhytkalloisilla kissoilla ilmenee silmä- ja hammassairauksia, ihotulehduksia ja synnytysvaikeuksia.

Luppakorvaisuus periytyy voimakkaasti, ja kaikki luppakorvaiset yksilöt ovat sairaita. Taustalla on ruston ja luun kehittymiseen vaikuttava sairaus. Muita luusto-ongelmaisia rotuja ovat hännättömät, lyhytjalkaiset ja suurikokoiset rodut. Jalostuksella voitaisiin vaikuttaa perinnöllisten vikojen esiintymiseen. Jollei syytä poisteta jalostuksella, on jäljellä vain oireen hoito, esimerkiksi hengitystiekirurgia tai lääkitys.

Onko maatiaiskissa terveempi? Rotukissa saatetaan viedä herkemmin eläinlääkäriin tai niiden hoito on huolellisempaa. Toki myös maatiaiskissat sairastavat ja kuolevat, niiden elämä voi olla vaarallisempaa ja ne voivat altistua useammin loistaudeille. Sisäsiittoisuuden aikaansaamista vaivoista kärsivät puhdasrotuiset ja populaatioissa holtittomasti lisääntyvät villikissat.

Tilanteen parantamiseksi kissan arvostuksen lisääminen on avainasemassa. Lisäksi kissaliittojen asettamat rotukiellot ovat tärkeitä. Muita keinoja ovat jalostuslainsäädännön parantaminen, sairaiden kissarotujen medianäkyvyyden rajoittaminen, kissan ostajien valistus, rotukriteerien päivitys sekä rotujen terveysohjelmat. Näyttelymenestys ohjaa voimakkaasti jalostusta.

Osallistujien puheenvuorot ja keskustelu

Osallistujia oli pyydetty valmistelemaan tilaisuuteen lyhyet puheenvuorot, joissa oli mahdollisuus tuoda esille näkökulmia aiheeseen omasta ja taustaorganisaationsa puolesta. Puheenvuorojen jälkeen käytiin vapaata keskustelua aiheesta. Osallistujille oli lähetetty etukäteen keskustelua ohjaaviksi kysymyksiksi: Minkä asioiden pitäisi muuttua nykyisestä lemmikkieläinten jalostuksessa eläinten hyvinvoinnin näkökulmasta? Millaisia toimia tarvitaan muutoksen toteuttamiseksi? Miten oma taustatahonne voi toimia hyvinvointia tukevan jalostuksen edistämiseksi? Puheenvuoroissa ja keskusteluissa nousivat esille seuraavat teemat:

Jalostuksen aikaansaamien lemmikkieläinten terveysongelmien voittamiseen tarvitaan monenlaisia toimijoita; käytännön tasolta viranomaisiin ja kasvattajiin, ja jokaisen alalla tulee tehdä osansa. Koiraharrastajien kouluttautuminen ja näkemysten vaihto oman kuplan ulkopuolelta on tärkeää. Tarvitaan myös tiivistä yhteistyötä toimijoiden välillä.

Rotukoirien vastuulliset kasvattajat tekevät koirien terveyden edistämiseksi valtavasti töitä, mutta toimia tarvitaan lisää. Vuosittain valmistuu yli 200 000 terveystutkimusta. Jalostuksen tavoiteohjelmia on laadittu sadoille roduille. Myös Kennelliitolla on valtuudet laatia rodulle terveysohjelma, jos rotujärjestö ei kanna vastuutaan. Käynnissä on useita risteytysprojekteja. Yleisessä jalostusstrategiassa on tavoitteeksi kirjattu terveyden ja hyvinvoinnin lisääminen, vasta sen jälkeen painoarvoa saavat muut ominaisuudet.

Koiranäyttely on suurin koiraharrastamisen muoto. Koiranäyttelyiden säännöissä on hyvinvointikappale, jonka merkitystä olisi korostettava näyttelyiden tuomareille. Pääosa ulkomuototuomareista kuuluu järjestöön, joka kantaa vastuuta koulutuksesta. Haasteena on ulkomailta tulevien tuomareiden ohjeistus suomalaisiin säädköksiin. Tulevaisuudessa tuomareiden on panostettava rotumääritelmien tulkintoihin, jotta osataan palkita vain terveitä koiria. Tämä vaatii tuomareiden koulutusta.

Ulkomuototuomarit voisivat ilmoittaa valvontaeläinlääkäreille useammin jalostukseen sopimattomista koirista. Koiranäyttelyiden arvosteluissa kertyneitä terveystietoja tulisi pystyä siirtämään rekistereihin, jotta niitä voisi hyödyntää astutus päätöksissä.

Koiranäyttelytoiminta on kansainvälistä. Meillä on vain viisi kotimaista koirarotua, joiden ulkomuotokriteereistä päätetään Suomessa. Muut yli 320 rotua ovat kansainvälisen jalostuksen käsissä. Ongelmana on se, että näyttelytuomareita tulee hyvin erilaisista kulttuureista, joissa on erilainen lainsäädäntö. Näyttelyissä noudatetaan yhteispohjoismaisia näyttelysääntöjä koirien terveyden arvioinnissa, ja tuomari vertaa yksilön piirteitä rodun ihannekuvaan. Rotumääritelmässä saattaa kuitenkin olla kriteerejä, jotka eläinten hyvinvointilain näkökulmasta eivät ole hyväksyttäviä. Lainsäädäntö menee kuitenkin aina harrastajayhteisöjen ylläpitämien rotumääritelmien ohi, ja lakia on noudatettava. Vaikka rotumääritelmät tehdään rotujen kotimaissa, niitä voidaan tulkita kansallisesti. Uudistuva lainsäädäntö tulee muokkaamaan rotumääritelmien tulkintoja.

Suomi on merkittävässä asemassa koirien hyvinvoinnin etulinjassa, mutta kansainvälinen kennelkeskusjärjestö (FCI) tuskin tulee muuttumaan. Ulkomailla toimivilta koiranäyttelyiden tuomareilta ei voi edellyttää Suomen lainsäädännön noudattamista, mutta suomalainen lainsäätävä kantaa vastuun hyvinvoinnin säätelystä kotimaassa. Kotimaisen lainsäädännön tulee asettaa selkeät rajat ulkomaisten rotumääritelmien epäterveille tavoitteille.

Kissaliitossa ei sallita luppakorvaisia ja töppöjalkarotuja eikä hyväksytä uusia karvattomia rotuja. Kissaliitto on luonut jalostuksen tavoiteohjelmat ja kasvattajakurssit. Kissojen kasvatusta on paljon liiton ulkopuolella, ja myös muut järjestöt rekisteröivät kissoja sekä rekisteröimätöntä lisääntymistä on paljon. Kattojärjestö kouluttaa kissatuomarit, ja kissoille on terveystestejä. Luonnetta ei testata, mutta kolme hylkäystä näyttelyistä käytöksen takia johtaa kilpailukielloon. Kesykissan ja toisen kissaeläimen risteymät on tiettyyn polveen asti kielletty lainsäädännöllä, ja nämä villikissaristeymät eivät sopeudu lemmikiksi mm. käytösongelmien ja elinolo vaatimusten takia.

Jalostusta koskevien eläinten hyvinvointisäännösten muuttuminen on iso lainsäädännöllinen muutos, ja kaikki toimijat ovat uuden edessä. Uusia käytäntöjä tullaan muodostamaan, ja niitä koetetaan hallinto- ja rikosprosessissa. Valvontaeläinlääkärit kaipaavat selkeää asetusta. Jotta valvonta on tehokasta ja tasavertaista koko maassa, tarvitaan Ruokavirastolta ohjeita niihin tulkintakysymyksiin, jotka jäävät asetuksessa avoimeksi. Lisäksi on tärkeää huolehtia valvontaviranomaisten koulutuksesta.

Poliisi tarvitsee asiantuntija-apua eläinsuojelutapausten tutkinnassa. Kun rikoksia selviää, poliisi voi tiedottaa ja pääsee vaikuttamaan ennaltaehkäisevästi. Poliisin tietämys eläinsuojelurikoksista on lisääntynyt viime vuosina, ja virkamiehiä koulutetaan eläinsuojeluasioihin.

Uusia vaativia tai paineistukseen perustuvia luonnetestejä ei tarvita, sillä esimerkiksi Ruotsissa käytettävä luonnetestaus on toimiva ja koiraystävällinen. Moni luonnepiirre näkyy myös selkeästi jo eläinlääkärin vastaanotolle astuttaessa. Ennakoarviointi koiran sopivuudesta jalostukseen olisi hyvä keino saada selville terveys- ja luonneominaisuuksiensa puolesta sopivat yksilöt. Eläinlääkärit tosin tarvitsisivat jatkokoulutusta.

Koirien luonteiden ja käyttäytymisen arvioinnit ovat keskeisiä, jotta saadaan yhteiskuntakelpoisia koiria, jotka eivät kärsi pelokkuudesta. Vähimmäisvaatimus koiran luonteelle on, että koira kestää normaalin yhteiskunnan asioita, kuten kovia ääniä ja liukkaista alustoja. Jalostuksella voidaan puuttua pelokkuuteen ja muihin perinnöllisiin luonneongelmiin. Kennelliitto kirjaa näyttelyissä esiin tullutta aggressiivisuutta, josta voi seurata Kennelliiton antama kilpailukielto tai jalostuskielto. Aggressiivisuus juontuu usein pelosta. Pelokas koira viehättää tutkitusti ihmistä, ja joskus omistajat haluavat käyttää koiraansa jalostukseen, vaikka sillä olisi ongelmia. Harrastajien osaaminen ja resurssit ovat rajalliset.

Hyvinvointiin merkittävästi vaikuttavat käyttäytymisongelmat, kuten eroahdistus, vaativat läikehoitoa ja tulevat näkyviin eläinlääkärin vastaanotolla. Tiedetyt diagnoosit voisivat sulkea koiran pois jalostuskäytöstä. Aina koira ei kuitenkaan viedä eläinlääkəriin tai sille ei aloiteta lääkitystä, joten rajanvedosta tulee hankalaa. Joskus tilannetekijät esimerkiksi eläinlääkärikäynnillä vaikuttavat, ja siksi päätös ei saisi perustua vain yhteen arvioon. Eläinlääkäreille voi kasautua paljon valtaa, vastuuta ja lisäkuormaa, mutta koira- ja kissatoimijoiden välisellä yhteistyöllä voitaisiin monia tehtäviä hoitaa ilman eläinlääkäreitäkin.

Eläinlääkärit tarvitsevat ohjeistusta rajanvetoon. Selvää on kuitenkin, että epäterveestä rakenteesta johtuviin hengitysvaikeuksiin tai synnytysvaikeuksiin liittyvien leikkausten tai pysyvän erikoisruokavalion tulisi rajoittaa jalostuskäyttöä. Koirat, joilla on jalostukseen vaikuttavia ongelmia, päätyvät lopulta eläinlääkəriin. Nämä koirat olisi saatava jalostuskieltoon koirarekisterissä. Kasvattaja voi merkitä myymänsä koiran jalostuskieltoon Kennelliiton rekisteriin, mikä saattaa hillitä uuden omistajan pennutusaikeita.

Lemmikin omistajan on oltava perillä vastuustaan. Omistajille pitäisi tarjota tietoa lainsäädännöstä, joka määrittää millainen eläin sopii jalostukseen. Omistajat tarvitsevat myös tietoa ymmärtääkseen, millainen käytös on normaalia. Uusille pennun ostajille pitäisi tarjota tietoa myös terveistä koiraeläimen rakennepiirteistä.

Numeerista tietoa yksilöiden ominaisuuksista tarvitaan, jotta jalostustavoitteita voidaan asettaa ja seurata. Koiranäyttelyiden arvostelut ovat sanallisia eivätkä siksi hyödynnettävissä jalostuksellisen arvon määrittämisessä. Koirien arvosteluita on mahdollista kehittää siten, että saataisiin numerotietoa rakenneominaisuuksista. Ulkomuototuomarit tarkastavat koirien rakennetta, kuten purentaa, mutta yhdellä eläinlääkärikäynnillä kaikki viat eivät tule esiin. Ajokoirien kohdalla on jo kokemusta numeerisesta arvioinnista, jolla tilanne parani nopeasti. Kriteerien on tärkeää olla samanlaiset kaikille koirayksilöille.

Kennelliitossa aloittaa koirien hyvinvointiryhmä, jossa on riippumattomia jäseniä. Ryhmä tarkastelee toiminnan eri osa-alueita koirien hyvinvoinnin kannalta. Hyvinvointineuvojat ovat aloittaneet koiranäyttelyissä. Lyhytkuonoisten koirien rekisteröintien määrät Kennelliitossa ovat pudonneet, ja julkinen keskustelu on voinut vähentää ostajakuntaa. Tarkemmat terveysvaatimukset ovat jo vähentäneet jalostusmateriaalia, ja arvatenkin joitain rotuja

nykymuodossaan tulee katoamaan. Jalostusongelmat eivät kosketa kaikkia koiria, sillä meillä on myös paljon terveitä rotuja. Rotukiellot taas voisivat johtaa harmaaseen kasvatukseen.

Sekarotuisten ja Kennelliiton rekisterin ulkopuolelle jäävien koirien määrä lisääntyy jatkuvasti. Kissojen kohdalla rekisteröitymätöntä lisääntymistä on paljon. Jalostussäännöt tulevat koskemaan kaikkien eläinten lisääntymistä, niin monirotuisten kuin rotukoirien ja -kissojen. On tärkeää, että valvonta ulottuu kaikkeen lisääntymiseen. Voisiko sekarotuisen koiran soveltuvuuden jalostukseen selvittää eläinlääkärin tarkastuksessa? Eläinlääkärin tarkastuksessa saataisiin selville ääritapaukset. Lainsäädäntö voisi velvoittaa koirat tarkastettaviksi ennen pennutusta. Valvonnan tulisi toteutua tasavertaisesti kaikkien kasvattajien kesken.

Viranomaisen koirarekisterin kehittäminen on Ruokaviraston vastuulla. Koirien sairaustiedot pitäisi käyttää tehokkaammin. Koirarekisterin kattavuus on tärkeää. Koirarekisterin vanhempain tieto mahdollistaisi jalostuskiellon seuraamisen. Tarvitaan reitti eläinlääkäriltä suoraan koirarekisteriin. Suomessa voisi tulevaisuudessa olla järjestelmä, jolla saataisiin eläinlääkäreiden potilastietojärjestelmistä kerättyä tietoa jalostuksen rajoituksia aiheuttavista diagnooseista.

Hyvinvointi pitäisi huomioida nykyistä paremmin jalostuksessa ja hyvinvointia heikentäviä ominaisuuksia pitäisi pystyä poistamaan. Vapaaehtoiset toimet jalostuksella voitettavien terveysongelmien hoidossa ovat edenneet liian hitaasti, ja hyvinvointiongelmat ovat jokapäiväisiä. Toivottavasti jalostusasetuksen ja käytännön valvonnan avulla sekä lain rikkomiseen puuttumisen avulla eläinten tilanne kohenee ja pentutehtailua saadaan vähenemään. Erilaisia koirarotuja tarvitaan, jotta erilaisiin tarpeisiin löytyvät sopivat lemmikit, mutta jalostuksen painopisteen pitää siirtyä ulkonäöstä terveyteen.

Yhteenveto

Uuden lain kautta on tulossa tavoitteeksi pyrkimys elinvoimaisten eläinten tuottamiseen ja terveeseen rakenteeseen. Siirtymäajat, vaikka pidemmätkin ovat tärkeitä, sillä niiden avulla voidaan tavoitteet kirjata tarkemmin ja seurata edistystä eläinten hyvinvoinnissa. Koiran ja kissan jalostuksen haasteena on kansainvälinen toimintaympäristö. Etusijalla on kuitenkin kansallinen tilanne ja lainsäädäntö.

Monelta taholta painotettiin tiedotuksen ja valistuksen merkitystä, eläinten hyvinvointitietoisuuden lisäämistä ja lemmikin omistajan omaa vastuuta. Selväksi tuli myös lisäkoulutuksen tarve jalostukseen liittyvistä hyvinvointikriteereistä monille eri toimijoille, esimerkiksi kasvattajille, ulkomuototuomareille, eläinlääkäreille ja valvontaviranomaisille.

Sairaimmat koirat päätynevät eläinlääkärille, ja eläinlääkäreiden ilmoitusvelvollisuus luo pohjan rajata yksilöitä jalostuksen ulkopuolelle. Tärkeää on keskittyä aina eläinyksilöön ja sen hyvinvointiin, niin lainsäädännössä kuin lemmikkiä hankittaessa. Tulevaisuudessa joitain rotuja voi hävitä tai muuttua hieman erinäköisiksi, mutta terveemmiksi – joka tapauksessa koirat ja kissat säilyvät lemmikkeinä kodeissamme. Keskustelu toi esiin paljon konkreettisia ehdotuksia nykytilanteen parantamiseksi ja odotammekin lemmikkien saavan tulevaisuudessa pidemmän, terveemmän ja hyvinvoivemman elämän.